

Posudek

Špácová, Alice: Etnická identita Čechů v San Diegu. Diplomová práce z oboru. Praha, Fakulta humanitních studií UK v Praze, katedra Obecné antropologie – integrální studium člověka, 2008, 115 s., přílohy.

Otázka etnické identity je dnes již široce rozpracovaným problémem. Význam této identity mezi dalšími identitami člověka je ve současném společensko-vědním diskurzu zvýrazňován, utlumován i potlačován. Vesměs se tak děje v interpretačních rámcích, které zohledňují politické prognózy budoucího společenského vývoje národních/státních útvarů náležejících k euroamerické civilizaci. O to významnější je výzkumný projekt sledující vývoj a stav etnické identity české etnické menšiny v USA, tedy ve státě, který má dlouhodobou úspěšnou zkušenost s integrací imigrantů a s předefinováním jejich výchozí identity ve sjednocující identitu „Američana“ – příslušníka USA.

Alice Špácová svůj výzkum realizovala v oblasti San Diega, tedy v destinaci, v níž Češi tvoří pouze malou (a svým počtem zanedbatelnou) skupinu v lokální multikulturní společnosti. Položila si dvě základní otázky: 1) otázku zachování povědomí o českém etnickém původu u českých imigrantů, kteří přicházeli do USA individuálně, v různé době a z různých příčin, a 2) otázku příčin, souvislostí a způsobů, jakým si tito imigranti svou výchozí českou identitu přeformulovali na identitu Američana vyšlého z českých kořenů.

Terénní výzkum Alice Špácová realizovala opakovanými strukturovanými interview, jimiž oslovila deset respondentů. Výzkum prováděla především v češtině (tím si otevřela možnost sledovat v běžné komunikaci úroveň znalosti českého jazyka); pouze výjimečně a z nezbytnosti se orientovala na angličtinu. Uskutečnila také řadu cílených zúčastněných pozorování (při spolkových akcích, v domácnostech, v pracovním prostředí). Svě interpretace však opřela i o analýzu periodika místních Čechů (katolický *Věstník České misie*).

Rozpravu, v níž Alice Špácová analyzovala a interpretovala získaná data, zarámovala do stručného výkladu o výchozích a současných podmínkách života Čechů v USA a o společenských předpokladech, které mají pro uchování české identity. Zejména rozpravu o těchto předpokladech, formulovaných i v kontextu situace v San Diegu, považuji za přínosnou a z hlediska interpretace dat získaných v terénu za nezbytnou. Stěžejními ovšem zůstávají kapitoly o vnímání vlastní identity a prožívání češství.

Na základě dobře provedené analýzy získaných dat se Alici Špácové podařilo prokázat u sledované skupiny amerických Čechů existenci dvojí „etnické“ identity – americké a české. Podařilo se jí však ukázat i odlišný obsah těchto dvou identit, patrný zejména v postojích druhé generace potomků imigrantů. Právě tato generace českou identitu chápe již jako identitu symbolickou, tedy jako identitu, již odkazují na své kořeny – identitu prokázanou i u jiných etnických skupin americké společnosti. Takto pochopená etnická identita, odkazující na české kulturní kořeny, má svůj význam nejen v osobnostních postojích jedince (osobní image, kulturní zvláštnost, vědomí ukotvení v rodinné tradici), nýbrž by mohla mít význam i při budování krajanské skupiny a jejího společenského zázemí. I když v deklarovaných postojích tuto skutečnost respondenti nezdůrazňují, přesto reálné vazby na krajanskou skupinu trvají. Etnická identita sledované skupiny Čechů v San Diegu není identitou jedné

podoby, jak ukazuje rozprava Alice Špácové. Přesto pokus o syntetizující výklad by mohl přinést další podněty.

Alice Špácová ve své diplomové práci prokázala, že si dovede klást smysluplné otázky, dovede shromáždit data k jejich řešení, tato data analyzovat, interpretovat a formulovat uvážené závěry. Práce splňuje předpoklady kladené na magisterské práce a doporučuji ji proto k obhajobě. Práci hodnotím jako výbornou a navrhuji ~~36~~¹⁸ bodů.

V Praze 14. 6. 2008

Mirjam Moravcová